

nastikken ikke blot for et forfriskende Moment, men ogsaa for at være nødvendig paa Grund af vore nationale Ejendommeligheder. Vi ere jo, som bekendt, noget langsomme i Vendingen, og vi kunne derfor have godt af lidt Gymnastik; vil vi nogle Gymnastikhuse, saa vilde maasse Træskoene og de tyksaalede Støvler forsvinde. Men naar man nu maa indrømme, at baade Kommunerne og Lærerne og Stolen vilde være bedst tjente med, at Jordlodderne blive ved Stolen, hvorfor skulle de saa ikke blive der. Jeg kan ikke indse, at man i mindste Maade forrykker Lønningsprincippet ved at lade dem blive der. Lad mig endnu nævne, at i det ny Skolelovsforflag er der foreslaaet, at der skal lægges $\frac{1}{2}$ Ld. Land til Skolerne, hvis Lodderne bortfalde. Jeg indrømmer, at der er meget sundt i denne Tanke, men, pefuniært set, er jeg vis paa, at naar denne halve Ld. Land skal anstafes — den skal jo i Reglen ligge meget nær ved Stolen — saa vil den være meget kostbar, den vil endogjaa de fleste Steder komme til at koste det halve af Skoleloddens Verdi. Som sagt, man vil ikke ved at lade Skolelodderne blive, paa nogen Maade forrykke Lønningsprincippet, og jeg mener derfor, at man meget godt kunde give § 12 en Tilføjelse, saaledes at den kommer til at lyde: „Begyndelseslønningerne, der fastsættes af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet efter Forhandling med vedkommende Kommunalbestyrelse, skulle ikke være under 700 Kr. og ikke over 900 Kr. for en Første- eller Ene-lærer, ikke under 500 Kr. og ikke over 700 Kr. for en Andenlærer eller Lærerinde, og ikke under 400 Kr. og ikke over 600 Kr. for en eksamineret Forstolelærerinde. For de Rald, hvortil der er henlagt Jordlodder, skal Begyndelseslønnen ikke være under det og det o. s. v.“ — jeg kan jo ikke her nævne, hvilken Sum man her vil indlætte. Saa har man jo bibeholdt Skolelodderne til Gavn for mange og til Skade for ingen. — Med Hensyn til Skolelovsforslagets finansielle Side vil jeg kun sige det, at de $\frac{1}{2}$ Million Kr., som Statskassen yder her, ere ydede til den mest produktive Institution i et Land, nemlig til Stolen, og jeg tror ikke, at man fra mange Sider vil gøre Indvendinger herimod. Skulde man imidlertid ville dette, vil jeg tillade mig at minde de Folk

om, at Danmark har nu Raad til at ofre 21 Millioner Kr. aarlig paa sit Militærvæsen. Der er derimod en anden Frygt, som er mere begrundet, en Frygt for, at de Byrder, som ville blive paaagte Kommunerne ved den ny Skolelovs Realisation, ville være meget større end paaregnet. Jeg tror, at den højtagede Kultusministers Beregning om Antallet af de ny Embeder vil vise sig at være ikke saa ganske lidt forfejlet. Naar man faar de kommunale Vinjer dragne inden for den større Ramme, inden for hvilken den højtærede Minister har anlagt sin Beregning, saa tror jeg, at Besparselsen af de 404,300 Kr. kun vilde være som en Draabe i Havet. Man maa erindre, hvor fortrykt Landbruget sidder i det for Tiden med Prioriter op over Dreene, med forøgede Udgifter til Stat, Kommune og alt, og, hvad der er det værste, det sidder med aarlige stedsje forringede Indtægter. Det maa maasse være mig tilladt ogsaa at fremkomme med en lille Statistikk, som skal godtgøre dette, det skal ikke tage lang Tid. I 1884 havde Kommunerne en Gæld af 60 Millioner Kr., denne Gæld var i 1887 vokset til 72,370,000 Kr., i 1890 til 77,427,000 Kr., og det skal nok vise sig, naar vi saa dette Stykke Statistikk for 1895, er den igen stegen betydelig. I 1885 var Paaligningen i Kommunerne i Benge 5,08 Kr. pr. Individ, i 1889 5,78 Kr. pr. Individ, gennemsnitlig i Aarene 1880—84 5,91 Kr. pr. Individ, men i 1885 — 89 7,35 Kr. pr. Individ. Naar vi saa endvidere vide, at Landbrugets Prioritetsgæld er stegen med saadant noget som 30 til 40 Millioner Kr. om Aaret, eller at denne Prioritetsgæld i Forhold til Ejendommenes Verdi snart vil kunne skrives med $\frac{1}{2}$, saa er der al god Grund til at udvise den allerstørste Forsigtighed lige over for de Byrder, som i Fremtiden blive paaagte Kommunerne.

Om selve Lovforslaget skal jeg sluttelig kun udtale dette, at efter min Mening foreligger det som et vel gennemtænkt, udmærket oplyst og motiveret Forflag. Naar det fra det ærede Medlem fra Bornholm (M. S. Jensen) blev indvendt, at det indeholdt for lidt, saa siger jeg, at jeg netop betragter det som dette Lovforslags største Fortjeneste, at der er taget saa lidt med, thi dette Lovforslags Stykke ligger netop i dets Begrænsning. Skolelovens Gennemførelse i denne